

Ziemioplody rolne i ogrodnicze w województwie lubelskim w 2023 roku

Dane wstępne

29.05.2024

0,1%

Wzrost powierzchni uprawy zbóż ogółem w 2023 r. w porównaniu z 2022 r.

W województwie lubelskim według wynikowego szacunku powierzchnia upraw zbóż ogółem w 2023 r. była wyższa w stosunku do poprzedniego roku, podobnie jak powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych i kukurydzy. Zmniejszyła się natomiast powierzchnia uprawy ziemniaków.

Warunki agrometeorologiczne w okresie od jesieni 2022 r. do jesieni 2023 r.

O wysokości plonów upraw rolnych w dużej mierze decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość wykonywanych prac polowych, jak również zabiegów agrotechnicznych na poszczególnych etapach ich wegetacji.

Zima 2022/23 na terenie całego województwa była łagodna ze średnimi temperaturami w grudniu 2022 r. oraz styczniu i lutym 2023 r. wyższymi od normy z okresu 1991-2020 odpowiednio o 0,5°C, o 4,8°C i o 2,2°C. Pomimo, iż temperatury lokalnie i na bardzo krótko spadały do -20°C to nie spowodowały uszkodzeń w oziminach, gdyż rośliny te były w tym czasie zahartowane. Ze względu na ciepły luty oziminy wznowiły wegetację już na początku trzeciej dekady miesiąca i były w dobrej kondycji. Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu i kwietniu sprzyjały prowadzeniu prac polowych pomimo, iż miesiące te były zimne, z dużą ilością opadów atmosferycznych, które jednak nie miały charakteru ciągłego.

Kolejne miesiące 2023 r. (maj i czerwiec) były bardzo zróżnicowane pod względem zarówno temperatury, jak i opadów atmosferycznych. Maj był dość ciepły i wilgotny z silnym wiatrem, który uniemożliwiał rolnikom wykonywanie zabiegów ochronnych na uprawach, a z drugiej strony wraz z wysokimi temperaturami przyczyniał się do szybkiego wyparowywania wody i wysuszenia gleby. Początek czerwca był chłodny i suchy, z niewielkimi opadami deszczu, a druga połowa miesiąca przyniosła obfite opady deszczu, które poprawiły kondycję roślin uprawnych. Jednakże niedobory wody niekorzystnie wpłynęły na uprawy, szczególnie jare.

Lato 2023 r. było ciepłe, jednakże nie brakowało obfitych i gwałtownych opadów deszczu. Lipiec był miesiącem ciepłym i deszczowym. Początek miesiąca był suchy z temperaturą w granicach 25°C, w drugiej dekadzie pojawiły się opady deszczu, jednakże od połowy miesiąca występowały upały i temperatura przekraczała 30°C. Takie warunki pogodowe sprzyjały rozpoczęciu prac żniwnych. Upały utrzymywały się również w sierpniu, który był upalny i dość suchy. Dopiero pod koniec miesiąca pojawiły się burze z obfitymi opadami deszczu, które w niewielkim stopniu poprawiły bilans wodny.

Wrzesień 2023 r. był rekordowo ciepły, ze średnią temperaturą dobową znacznie powyżej średniej wieloletniej i z niewielką ilością opadów atmosferycznych. Taka aura sprzyjała zbiorom ziół, chmielu, soi, ziemniaków, kukurydzy na zielonkę i buraków cukrowych. Ponadto warunki pogodowa w ciągu miesiąca sprzyjały wykonywaniu uprawek przedsięwziętych i siewów ozimin.

Niekorzystny wpływ na wynik produkcji roślinnej w 2023 r. miało przede wszystkim ochłodzenie i opady śniegu na przełomie marca i kwietnia, które opóźniły wiosenne prace polowe i rozwój roślin, a następnie długo utrzymujące się upały i brak opadów deszczu, które przyczyniły się do występowania suszy rolniczej na terenie województwa.

Produkcja głównych upraw rolnych

Zboża

Stan przezimowania zbóż w lutym 2023 r. rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym poziomie jak w analogicznym okresie roku wcześniejszego, co oznacza, że rośliny były w dobrej kondycji. Pogoda panująca w marcu pozwoliła rolnikom na wysianie pierwszej dawki nawozów pod zboża ozime. Nie zaobserwowano większych uszkodzeń po zimie, jednakże duży problem stanowiły straty wyrządzone przez dziką zwierzynę. Lokalnie na zbożach ozimych zaobserwowano oznaki chorobowe mączniaka prawdziwego, rdzy brunatnej oraz septoriozy liści, a w związku z tym pod koniec miesiąca rolnicy rozpoczęli zabiegi ochronne na zbożach ozimych. W kwietniu stan zbóż ozimych oceniono na dobry, jednakże na plantacjach widoczne były nieliczne szkodniki, tj. mszyce i skrzypionki zbożowej.

W maju stan zbóż ozimych i jarych był dobry. Zboża ozime znajdowały się w fazie kłoszenia, a jare w końcowej fazie grubienia pochwy liściowej. W ciągu miesiąca rolnicy wykonali na tych zbożach zabiegi ochronne mające na celu zwalczanie skrzypionki zbożowej. Nie zaobserwowano na nich nasilenia chorób grzybowych. W czerwcu zboża ozime zakończyły kwitnienie i pod koniec miesiąca znajdowały się w fazie kształtowania ziarniaków, a ich stan rzeczoznawcy rolni ocenili na dobry. Natomiast zboża jare, w zależności od części województwa, znajdowały się w średniej i dobrej kondycji. Podobnie jak na zbożach ozimych zaobserwowano występowanie lokalnie mszyc i skrzypionki zbożowej, a w związku z tym konieczna była ich ochrona.

Żniwa rozpoczęto z początkiem lipca, a zakończono do 20 sierpnia. Zebrane plony były dość dobre i nieco wyższe niż rok wcześniej. Ziarno posiadało gorsze parametry jakościowe niż w 2022 r., ze względu na niekorzystne warunki pogodowe.

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw **zbóż ogółem** w 2023 r. wyniosła 717,9 tys. ha i była o 0,1% wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim i o 12,3% niższa w stosunku do 2015 r. Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie 51,8 dt/ha, czyli o 6,8% wyższym od uzyskanych rok wcześniej i o 39,9% wyższym niż w 2015 r. Zbiory zbóż ogółem w 2023 r. zwiększyły się o 6,8% w stosunku do 2022 r., zaś w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 22,8% i wyniosły 3 717,0 tys. t.

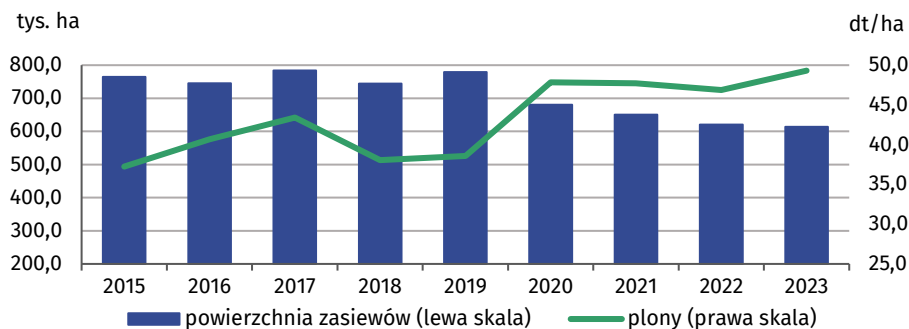
Tablica 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	
	w liczbach bezwzględnych				2022 = 100
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	818,7	736,9	717,5	717,9	100,1
Plony z 1 ha w dt	37,0	48,5	48,5	51,8	106,8
Zbiory w tys. t	3 027,2	3 570,9	3 481,1	3 717,0	106,8
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi					
Powierzchnia w tys. ha	764,4	680,2	620,7	613,7	98,9
Plony z 1 ha w dt	37,2	47,9	46,9	49,3	105,2
Zbiory w tys. t	2 846,9	3 255,3	2 908,7	3 026,1	104,0

Łączna powierzchnia **zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** określona na podstawie wynikowego szacunku w 2023 r. wyniosła 613,7 tys. ha i była o 1,1% mniejsza niż w 2022 r., jednakże uzyskane plony osiągnęły poziom o 5,2% wyższy niż rok wcześniej. W 2023 r. zebrano o 4,0% więcej zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi niż w 2022 r. Łączna powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 19,7%, natomiast plony i zbiory wzrosły odpowiednio o 32,4% i o 6,3%.

Łączna powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 19,7%, natomiast plony i zbiory wzrosły odpowiednio o 32,4% i o 6,3%.

Wykres 1. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

W maju 2023 r. stan kukurydzy na ziarno rzeczoznawcy rolni ocenili na dobrym poziomie, a wschody były wyrównane. Rośliny były w fazie 4-5 liści. Przełom czerwca i lipca był bardzo upalny, a opady deszczu praktycznie nie występowały, co przyczyniło się do wystąpienia suszy rolniczej, na czym ucierpiały plantacje kukurydzy. Opady deszczu w lipcu i pod koniec sierpnia poprawiły kondycję plantacji, których stan w sierpniu został oceniony na dobry. Zbiory kukurydzy na ziarno rozpoczęto pod koniec października, plony były dobre, a wilgotność oceniono na 20-30%.

W 2023 r. kukurydzę na ziarno zasiano na powierzchni 82,7 tys. ha, czyli o 8,1% większej niż w roku wcześniejszym. Zbiory natomiast wyniosły 648,6 tys. t i były o 21,1% wyższe niż w 2022 r. Natomiast plony kukurydzy na ziarno w omawianym okresie wyniosły 78,5 dt/ha i tym samym były o 12,1% wyższe od uzyskanych w roku wcześniejszym.

W 2023 r. **plony kukurydzy na ziarno** wyniosły 78,5 dt/ha i tym samym były o 12,1% wyższe od uzyskanych w roku wcześniejszym.

Rzepak i rzepik

Warunki pogodowe w okresie siewów rzepaku ozimego w 2022 r. były bardzo niekorzystne, gdyż susza która utrzymywała się praktycznie przez cały sierpień i trwała do pierwszej dekady września utrudniała siewy i powodowała problemy ze wschodami. Pomimo tego stan przezimowania rzepaku i rzepiku w lutym 2023 r. oceniono na podobnym poziomie jak w analogicznym okresie roku poprzedniego. Pogoda panująca w marcu pozwoliła rolnikom na wysianie pierwszej dawki nawozów, a stan plantacji ozimych był dość dobry. Podobnie jak w roku wcześniejszym duży problem stanowiły straty wyrządzone przez dziką zwierzynę. Według stanu na dzień 30 kwietnia rzepak zimowy znajdował się w fazie kwitnienia, a na niektórych plantacjach zaobserwowano pierwsze szkodniki: chowacza łądowego i siodyszka, a w związku z tym konieczna była ochrona. W maju stan plantacji rzepaku ozimego został oceniony na dobry, natomiast jarego na średni. Rzepak ozimy znajdował się w fazie kończenia kwitnienia, a plantacje były dobrze rozkrzewione, zaś jary przygotowywały się do kwitnienia. Niestety na obydwu rodzajach plantacji zaobserwowano nasilenie występowania szkodnika siodyszka i szkodników łuszczynowych, co wymagało ochrony roślin. W czerwcu rzepak ozimy znajdował się w fazie wzrostu i rozwoju łuszczyn, zaś jary w fazie kwitnienia. Stan roślin, w przypadku rzepaku ozimego, jak i jarego, został oceniony na dobry. Sporadycznie występowały szkodniki łuszczynowe.

Żniwa rzepaku ozimego rozpoczęto pod koniec drugiej dekady lipca, a zakończono praktycznie do 20 sierpnia. Zebrane plony były dość dobre i nieco wyższe niż rok wcześniej. Ziarno posiadało gorsze parametry jakościowe niż w 2022 r., ze względu na niekorzystne warunki pogodowe, pomimo tego zaolejenie rzepaku było bardzo dobre.

Tablica 2. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory rzepaku i rzepiku

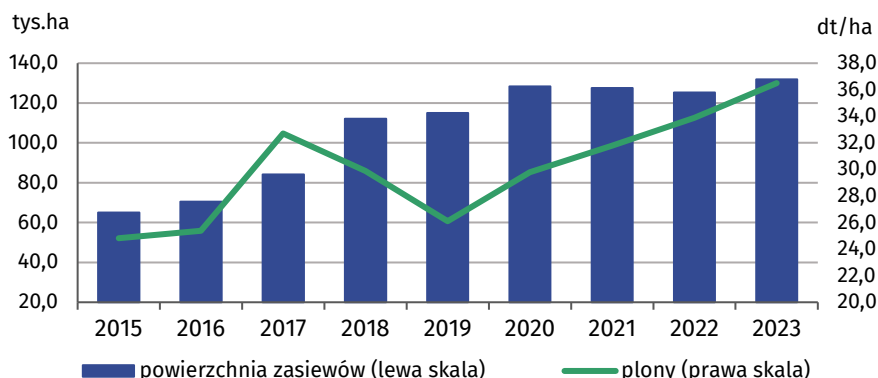
Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	
	w liczbach bezwzględnych				2022 = 100
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	65,0	128,4	125,3	131,9	105,2
Plony z 1 ha w dt	24,8	29,8	33,9	36,5	107,7
Zbiory w tys. t	161,5	383,3	424,9	481,5	113,3

W 2023 r. województwie lubelskim **plony rzepaku i rzepiku** oszacowano na poziomie o 7,7% wyższym niż w 2022 r. i o 47,3% niż 2015 r.

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw rzepaku i rzepiku w 2023 r. wyniosła 131,9 tys. ha i była o 5,2% większa niż w roku poprzednim i o 102,7% niż w 2015 r. Zbiory

natomiast ukształtowały się na poziomie 481,5 tys. t i były o 13,3% wyższe od notowanych w 2022 r. i o 198,2% wyższe niż w 2015 r. W 2023 r. plony rzepaku i rzepiku oszacowano na poziomie o 7,7% wyższym niż w 2022 r. i o 47,3% niż 2015 r.

Wykres 2. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku

Ziemniaki¹

Kwiecień 2023 r. był miesiącem dość chłodnym z obfitymi opadami, zarówno śniegu, jak i deszczu. Taka pogoda opóźniła sadzenie ziemniaków. Pod koniec maja ziemniaki znajdowały się w fazie wzrostu części naziemnej, a plantacje ocenione były na dobrym poziomie. W czerwcu rośliny znajdowały się w fazie kwitnienia i zakrywania międzyrzędzi. Nie obserwowano chorób grzybowych, jednakże masowo pojawiła się stonka ziemniaczana. Opady deszczu w lipcu, a później upały w sierpniu spowodowały występowanie zarazy ziemniaczanej. Opady deszczu pod koniec sierpnia znacznie poprawiły stan plantacji. Zbiory ziemniaków rozpoczęto z początkiem września, a zakończono w październiku. Plony były niższe niż rok wcześniej. Bulwy były niższej jakości ze względu na susze i na porażenie chorobami grzybowymi, które było większe niż rok wcześniej.

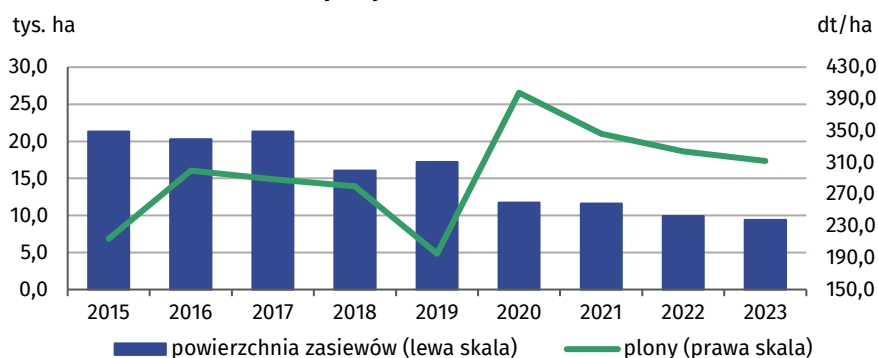
Tablica 3. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory ziemniaków

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	
	w liczbach bezwzględnych				2022 = 100
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	21,3	11,7	9,9	9,4	94,9
Plony z 1 ha w dt	214,0	397,8	323,6	311,7	96,3
Zbiory w tys. t	456,0	467,0	321,1	293,3	91,4

W 2023 r. uzyskane **plony ziemniaków** w województwie lubelskim były o 3,7% niższe niż w 2022 r., natomiast w stosunku 2015 r. o 45,6% wyższe.

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw ziemniaków w 2023 r. zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 5,1% i o 55,8%. W omawianym okresie zebrano o 8,6% mniej ziemniaków niż w 2022 r. i o 35,7% niż w 2015 r. Natomiast uzyskane w tym czasie plony ziemniaków były o 3,7% niższe niż w roku wcześniejszym, zaś w porównaniu z 2015 r. o 45,8% wyższe.

Wykres 3. Powierzchnia zasiewów i plony ziemniaków

¹ Bez upraw w ogrodach przydomowych.

Buraki cukrowe

Kwiecień 2023 r. był miesiącem dość chłodnym z obfitymi opadami, zarówno śniegu, jak i deszczu, co przyczyniło się do opóźnienia siewów buraków cukrowych. Rośliny wysiane w niekorzystnych warunkach atmosferycznych jakie panowały na początku miesiąca cechowały się bardzo nierównomiernymi wschodami. W czerwcu stan plantacji został oceniony na dobrym poziomie. Pod koniec miesiąca znajdowały się one w fazie zakrywania międzyrzędzi, jednakże lokalnie zaobserwowano występowanie mszyc i chorób grzybowych. W lipcu i sierpniu stan upraw był dobry i uległ znacznej poprawie po lipcowych i sierpniowych opadach deszczu. Z początkiem września rozpoczęto zbiory buraków cukrowych i tym samym ruszyła kampania buraczana w cukrowniach. Plony były dobre, a polaryzacja na średnim poziomie, między 17% a 18%. Słoneczna aura w październiku sprzyjała zbiorom i gromadzeniu cukru w burakach, a to z kolei przyczyniło się do wydania wyższego plonu korzeni o lepszej jakości. Pomimo korzystnej pogody w październiku polaryzacja została oceniona na 16%, a na spadek zawartości cukru miały wpływ niekorzystne warunki pogodowe we wcześniejszym okresie wegetacji.

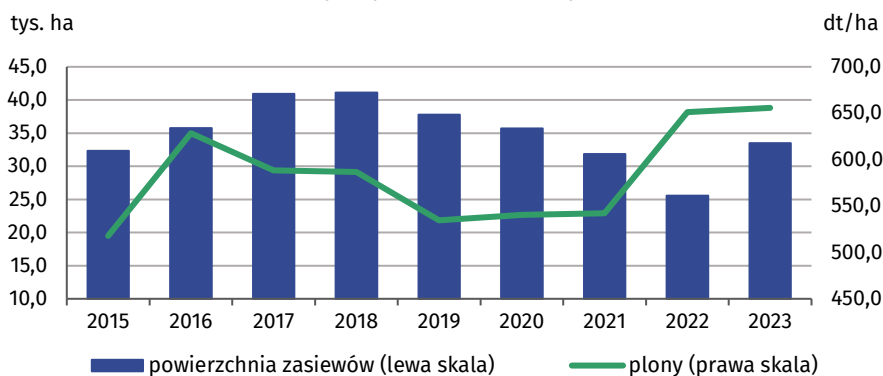
Tablica 4. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	
	w liczbach bezwzględnych				2022 = 100
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	32,3	35,7	25,5	33,5	131,0
Plony z 1 ha w dt	517,8	540,4	651,2	655,8	100,7
Zbiory w tys. t	1 674,6	1 928,0	1 663,5	2 194,3	131,9

W województwie lubelskim **plony buraków cukrowych** w 2023 r. oszacowano na wyższym poziomie w stosunku do 2022 r. o 0,7% i o 26,6% w porównaniu z 2015 r.

Powierzchnia upraw **buraków cukrowych** w 2023 r. wzrosła zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i 2015 r. odpowiednio o 31,0% i o 3,5%. Zbiory również zwiększyły się w stosunku do 2022 r. o 31,9% i o 31,0% w porównaniu z 2015 r. Jednocześnie plony buraków cukrowych w 2023 r. oszacowano na wyższym poziomie w stosunku do 2022 r. o 0,7% i o 26,6% w porównaniu z 2015 r.

Wykres 4. Powierzchnia zasiewów i plony buraków cukrowych

Produkcja głównych upraw ogrodniczych

Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu 2023 r. były korzystne dla większości upraw sadowniczych, a warunki wilgotnościowe gleb po okresie zimowym były bardzo dobre i w późniejszym okresie wegetacji korzystnie wpływały na rozwój roślin.

W marcu 2023 r. kondycję **drzew i krzewów owocowych** rzeczoznawcy ocenili na dobrym poziomie, a negatywnych skutków zimy do tej pory nie zaobserwowano. Rośliny rozwijały się dobrze, jednakże kwietniowe przymrozki spowodowały uszkodzenia pąków na niektórych gatunkach drzew i krzewów owocowych. Na **malinach letnich** przemarznięcia pąków są poważne, natomiast na **malinach jesiennych** przez mróz uszkodzone zostały odrosty korzeniowe.

Zbiory **owoców z drzew z sadów** w 2023 r. zmniejszyły się zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 25,8% i o 21,2%. W strukturze zbiorów dominowały jabłka, które stanowiły 85,8% ogółu owoców zebranych z drzew owocowych. W stosunku do 2022 r. odnotowano zmniejszenie produkcji jabłek o 27,5%, a w porównaniu z 2015 r. o 23,1%. Zbiory owoców z drzew z sadów w województwie lubelskim w 2023 r. stanowiły 9,9% zbiorów ogólnopolskich, wobec 12,2% w 2022 r. i 15,3% w 2015 r.

W województwie lubelskim **zbiory owoców z drzew** w 2023 r. były niższe zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 25,8% i o 21,2%.

Tablica 5. Zbiory owoców

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	
	w tysiącach ton				2022 = 100
Ogółem z drzew	546,5	579,5	580,4	430,8	74,2
w tym jabłonie	480,6	513,6	509,7	369,7	72,5
śliwy	13,8	21,6	21,7	15,4	71,2
wiśnie	39,1	30,7	31,3	28,7	91,6
Ogółem z krzewów i plantacji jagodowych	219,5	216,1	206,2	195,7	94,9
w tym maliny ^a	63,1	90,5	78,2	71,2	91,0
porzeczki ogółem	78,1	59,6	60,5	55,3	91,5

a łącznie z jeżyną bezkolcowa

Z krzewów i plantacji jagodowych w 2023 r. zebrano 195,7 tys. t owoców, czyli mniej o 5,1% niż rok wcześniej i o 10,9% niż w 2015 r. Największy udział w produkcji owoców jagodowych w województwie lubelskim w 2023 r. miały maliny łącznie z jeżyną bezkolcowa (36,4%), porzeczki ogółem (28,3%) oraz truskawki i poziomki gruntowe (17,5%). Udział zbiorów z krzewów i plantacji jagodowych w województwie lubelskim w 2023 r. w zbiorach ogólnokrajowych stanowiły 34,6%, wobec 34,4% w 2022 r. i 42,4% w 2015 r.

Ze względu na niskie temperatury panujące w marcu 2023 r. zaawansowanie siewów warzyw gruntowych było na niskim poziomie. Kwiecień 2023 r. był miesiącem dość chłodnym z obfitymi opadami, na początku miesiąca śniegu, a później deszczu. Taka pogoda opóźniła siew warzyw gruntowych.

Tablica 6. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	
	w tysiącach ton				2022 = 100
Ogółem	364,7	447,6	634,6	558,6	88,0
kapusta	48,5	28,3	30,0	24,8	82,5
kalafior	22,7	21,9	27,2	23,3	85,6
cebula	32,3	23,2	26,0	30,0	115,6
marchew jadalna	81,7	97,0	102,5	87,4	85,3
burak ćwikłowy	33,5	41,4	39,9	34,5	86,5
ogórek gruntowy	20,7	13,6	9,9	9,1	91,3
pomidor gruntowy	29,3	32,9	30,1	26,9	89,5
pozostałe ^a	96,0	189,4	369,0	322,6	87,4

a Pory, pietruszka, selery, papryka, rzodkiewka, sałata i inne.

Zbiory **warzyw gruntowych** w 2023 r. wyniosły 558,6 tys. t i tym samym były mniejsze w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 12,0%, zaś większe w stosunku do 2015 r. o 53,2%. Największy udział w zbiorach warzyw gruntowych w 2023 r. stanowiły zbiory marchwi jadalnej (15,7%) oraz buraków ćwikłowych (6,2%). Zbiory warzyw gruntowych w województwie lubelskim w 2023 r. stanowiły 14,6% zbiorów ogólnopolskich, wobec 15,9% w 2022 r. i 9,6% w 2015 r.

W województwie lubelskim **zbiory warzyw gruntowych** w 2023 r. były niższe o 12,0% w porównaniu z rokiem wcześniejszym, zaś wyższe o 53,2% w stosunku do 2015 r.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło: dane GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Lublinie

Dyrektor Krzysztof Markowski
Tel: 81 533 20 51

Rozpowszechnianie:
Informatorium Statystyczne

Tel: 81 533 27 14

Osoba ds. kontaktów z mediami

Elżbieta Łoś
Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Tel: 81 465 20 28

e-mail: e.los@stat.gov.pl

lublin.stat.gov.pl

@LUBLIN_STAT

@UrzadStatystycznyLublin

Powiązane opracowania

[Charakterystyka gospodarstw rolnych. PSR 2020](#)

[Ziemioptody rolne i ogrodnicze w województwie lubelskim w 2022 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Powierzchnia upraw zbożowych](#)

[Zbiór \(plonów\)](#)

[Plon z 1 ha w dt](#)